

Atzo borrokan, gaur ere bai

Administrazioek zerbitzu eta dirusariatetan egin murrizketek kinka larrian utzi dituzte adinekoak. Hurrengo erasoak Espainiako Gobernuak iragarri du: 2013an pentsioen erreforma gogorra onartuko du. Iraganean lan baldintza duinen alde borrokan aritu zirenak, egun euren eskubideen defentsan borrokatzen jarraitu beharko dute.

| URKO APAOLAZA AVILA |

ARGAZKI PRESS / INIGO URIZ

Azken urteotako giro erasokorraren testuinguruan, pentsiodun elkarte eta mugimenduek indarra hartu dute. Irudian, Nafarroako Adinekoen Koordinadoraren batzarra, joan den martxoan Iruñean egindako manifestazioaren aurretik.

ONGIZATE ESTATUA kolokan dago murrizketak direla medio. Maiatzaren 30ean Hego Euskal Herrian greba orokorra deitu dute sindikatu eta eragile sozialek; osasungintzan eta hezkuntzan azkenaldian hartutako neurriak nabarmendu dituzte kalera irteteko arrazoi nagusitzat. Europar Batasunak agindu eta “gobernu obedienteek” betetzen

dituzten erreforma, lege eta dekretuen kontra azaldu dira sindikatuok eta “kalitatezko zerbitzu publiko unibertsala” bermatzeko exijitu die instituzioei. Epe motzean, aizkorakada adinekoen lepora etor liteke, pentsioen sisteman murrizketa gogorra iragarri baitu Espainiako Gobernuak eta egun pentsioa kobratzen dutenei eragingo baitie zuzenean.

Euskal Herrian pentsioren bat jasotzen duten 700.000 lagun inguru daude, jubilatu, alargun, umezurtz eta ezintasunen bat dutenen artean. Nafarroan 124.906, Bizkaian 272.600, Araban 67.565 eta Gipuzkoan 174.000. Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoako azken datu eguneratuak 2009koak dira, 58.947 pentsionista hain zuzen.

Adinekoak gero eta gehiago estutuz

Krisia gehien kolpatu dutenen artean daude adinekoak. Erabil-tzaile nagusienetakoak izaki, jendarteko sektore hori larrutik nozitzen ari da zerbitzu publiko-etan egin diren murrizketak. Yolanda Barcinaren gobernuak Nafarroan bultzatu duen osasungintzaren pribatizazio prozesua dugu gurean adibide deigarriena, ospitaleetan ingresaturik dauden aiton-amonak kalitate eskaseko sukalde zerbitzua dute orain.

Bestetik, langabeziaren gorakada itzelak ere izan du eraginik jubilatuen aurrezteko gaitasunean. Espainiako Estatistika Institutuak emandako azken datuen arabera, Hego Euskal Herriko 233.043 langabetutik ia herenak ez du inolako dirulaguntzarik jasotzen. Horietako asko euren gurasoen pentsioei esker bizi dira. CC.OOek Nafarroan egindako ikerketa batek dio bost urtetan 1.000tik 3.600era igo dela egoera horretan dauden familien kopurua. Erretiroa hartu duen adineko asko, familiaren euskarri ekonomiko izatera itzuli da.

Administrazio zentralak baliabide ekonomikoak epe motzean behar ditu. Horretarako, jadanik pentsioa kobratzen dutenen poltsikoan eskua sartuko du

Bizi-mailarekin konparatuz gero, pentsioen zenbatekoaren batez bestekoa -1.052 euro EAEn eta 970 euro Nafarroan-urtetik urtera murriztuz joango da; ohiko gobernuen politikaren ondorioa da. Espainiako Gobernuak azken aldiz 2011n erreformatu zuen pentsioen sistema eta bertan erabakitakoa (jubilazio adina atzeratzea, kotizatu beharreko urteak handitzea...) gradualki ezarriko dute. Bidearen amaieran %20ko murrizketa izan dezakete pentsioek.

Baina administrazio zentralak baliabide ekonomikoak epe motzean behar ditu. Horretarako, jadanik pentsioa kobratzen dutenen poltsikoan eskua sartzea baino ez du. Hala, 2013an onartuko duen pentsioen erreforma berriarekin urtero 2.000 milioi euro aurreztuko dituela kalkulatu du.

Dena den, erreforma hori burutu aurreko pauso bat jadanik eman du Gobernuak. Martxoaren 15eko Ministroen Kontseiluan aurre-erretiroa hartzeko zailtasun gehiago jarri zituen, erretiro-adin erreala atzeratzeko asmo irmoz. Erabaki horrekin urtean 570 milioi euro gehiago izango ditu beretzat.

“Iraunkortasun faktorea”

Fátima Báñez Enplegu eta Gizarte Segurantzako ministroak idatzitako dokumentu baten arabera, pentsioek “bilakaera maltzurra” izan dute, kontsumo prezioak eta soldatak baino gehiago hazi baitira urte askoan. Dokumentu horretan aipatzen da beharrezkoa dela “Iraunkortasun faktorea” aplikatzea. Hau da, hainbat aldagai lausoren aurreikuspena kontuan hartuta (bizi-itxaropena, demografia eta ekonomia indizeak...) pentsioak kalkulatzeko formula aldatu ahal izango da, “sistemari oreka emateko”.

Gobernuaren aginduz “adituen” batzorde bat eratu da, faktore hori aztertu eta

proposamena egiteko; maiatzaren 31 arteko epea du. Baina badirudi Madrilen gauzak nahiko garbi dituztela. Iraunkortasun faktore hori aitzakia hartuta hainbat neurri iradoki dituzte, hala nola derrigorrezko erretiro adina 67 urtetik gorakoa izatea, kotizatu beharreko urte kopuruak are gehiago igotzea...

ELA sindikatuak, berriki kaleratutako idatzi batean dioenez pentsioen erreforma berriak ekarriko duen aldaketa nagusietako bat izango da “legez pen-

VITORIA GASTEIZ
green capital

Gasteizen euskarazko hauek ez galdu

KALDEARTE

- > **Atera doa**
KUKAI & LOGELA MULTIMEDIA
Ekainak 7, Espainia plaza, 22:30
- > **Ez zuten nik ikusitakoa kontatu**
HORTZMUGA
Ekainak 7, Andre M. Zuriaren plaza 00:00
- > **Amets Soinua**
UKITU
Ekainak 8, Probintzia plaza, 19:45
- > **Anplag**
AMEZTU PRODUKZIOAK + IMAGINACIONES NAI
Ekainak 9, Falerina lorategia, 18:30

HITZALDIAK

- > **Sare sozialak eta gizarte aldaketa**
Gorka Julio
Ekainak 5, 09:00
Aixkiria euskaltegia. AEK. Jose Mardones, 8
- > **Bakarrik bidaiatu. Neska izan eta munduan barna ibili bidaiatzen**
Yolanda Muñoz
Ekainak 5, 19:00, OMIJ
- > **Salburuan txango ornitologikoa**
Azaitz Unanue
Ekainak 12, Saluburko parkea. AEK. 10:00

PRINCIPAL ANTZOKIA

- > **EMAZTEGAIAREN SEMEA**
Ados teatroa
Ekainak 6, 20:30
- > **IKASTURTE BUKAERAKO KONTZERTUA**
Udal Folklore Akademia
Ekainak 12, 20:00
- > **ARABAKO DANTZARIEN BILTZARRA**
Ekainak 14, 20:30

DANTZA PLAZA

- > **AIHOTZ PLAZA**
Ekainak 7, 20:00
Ekainak 14, 20:00
- > **SEFARAD PLAZA**
Ekainak 21, 20:00

SAN JOAN JAIK
JUDIMENDIN ETA IPAR-ARRIAGAN

Maita duzun hura, euskaraz!

Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko Udala

Pentsiodunen hainbat elkartek M30eko greban parte hartzeko deia egin dute.

tzioak KPIa adina igo behar ez izatea”. Hau da, eguneraketa-indizeak jaitsez, pentsioa jasotzen dutenek erosteko ahalmena galduko dute eta galera hori betikotu egingo da. Neurri horrek bete-betean joko ditu pentsioen menpe bizi diren guztiak.

LABeko politika sozialen idazkari Bea Martxuetaren esanetan pentsioa eskubide gisa desagertu egingo da: “Badakigu zenbat jartzen dugun, baina ez etorkizunean zenbat kobratuko dugun”. Bere ustez, erreforma honekin pentsio sistema deuseztatu eta aseguru etxeei bidea ireki nahi diete. Hain justu, iraunkortasun faktorea aztertuko duen adituen batzordea, bankuen eta aseguratzailen ingurukoek osatzen dute batez ere.

Bestalde, LABeko idazkari nagusi Ainhoa Etxaidek ohartarazi du datorren asteak “garrantzi handikoak” izango direla eta ordua dela sindikatu eta mugimendu sozialen artean “gure alternatiba eraikitze-ko”.

Pentsiodunak ez daude geldirik

Azken urteotako giro erasokorraren testuinguruan, pentsiodunen elkar-te eta mugimenduek indarra hartu dute. Pentsioak prezioak adina igotzea izan da euren aldarrikapen nagusietako bat –Zapaterok izoztu egin zituen eta Rajoyk s %1 soilik

igo—. Baina eskaera gehiago ere badituzte. Esaterako, 2013ko otsail-ean hainbat taldek mobilizazioak egin zituzten botiken berrordainketaren harira eta Iñigo Urkullu lehendakariari eskatu zioten “intsumiso” izan dadila Espainiako Gobernuaren aurrean.

Bizkaiko Pentsionistak Martxan-eko kide Carlos Ruizek *Bilbo-ko Brankan* argitaraturiko artikulua batean oso argi laburbildu du bere ustez murrizketen aurrean izaten ari diren jokoera: “Erreakzionatu egin dugu eta plataformetan anto-

Nafarroan, esparru ideologiko ezberdinetak jubilatuta eta pentsionista elkarteek “belaunaldien arteko elkartasuna” aldarrikatu dute sektore ahulenak defendatzeko

latzen ari gara. Alternatibak sortu eta kalera irten gara, ez dugu abangoardiez hitz egin nahi, baina hazten doan borroka baten motor bihurtu gara, urte askotako lanaren ordainetan lorturiko eskubideak mantentzen daitezela bermatu behar dugu”.

Nafarroako esparru ideologiko ezberdinetak hainbat jubilatuta eta pentsiodunen taldek manifestu

Hollandek ere pentsioen sistema erreformatuko du

Hego Euskal Herriko pentsiodunak ez ezik, Iparraldekoak ere harrapa ditzake austeritate olatuak. Bruselak François Hollanderen gobernuari gomendatu dio lehenbailehen sartzea eskua pentsioetan. Frantziako patronalaren MEDEF erakundeak berriz, erretiro adina 62 urtetik 65era igotzeko eskatu dio Hollanderi. Azkeneko erreforma 2010eko azaroan egin zuen Frantziako Gobernuak, Sarkozy agintean zenean, eta ordukoan protesta handiak izan ziren, herrialdea –baita Ipar Euskal Herria ere– ia energia hornidurarik gabe uzteraino.

bateratua sinatu dute *Adinekoak krisiaren aurrean* izenburupean; jadanik ehundaka lagun atxikimendua jaso du. Zehazki, Nafarroako Gobernuari eskatu diote berma ditzala pobrezia atalase-mailatik gorako pentsioak, baita osasun sistema doako eta unibertsal ere. Manifestuak “belaunaldien arteko elkartasuna” aldarrikatu du, sektore ahulenak defendatzeko, eta dei egin du “murrizketen aurka konboka-

tzen diren ekimen guztietan parte hartzeko”.

Koordinadorak lehenengo mobilizazio bateratua orain bi hilabete izan zen; Iruñeko kaleetan manifestazioa egin zuten, 55 urtetik gorakoek subsidioa jaso eta aurre-erretiroa hartzeko Espainiako

Gobernuak jarri dituen zailtasunen aurrean protestatzeko.

Ez da azkenekoa izango, aste honetako greba orokorrean parte hartzeko deia egin baitute adinekoen hainbat taldek, tartean Pentsionistak Martxanek eta Duintasunak, Gipuzkoako Jubilatuen eta Pentsiodunen Elkarteak. ■

